

УДК: 378.147+378.145.3

© Довгаль Г.В., Машталір М.А., Крамар С.Б., 2011

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ПО ФУНДАМЕНТАЛЬНИМ ДИСЦИПЛІНАМ В ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ Довгаль Г.В., Машталір М.А., Крамар С.Б.

Дніпропетровська державна медична академія

Довгаль Г.В., Машталір М.А., Крамар С.Б. Особливості проведення практичних занять по фундаментальним дисциплінам в вищих медичних навчальних закладах в умовах впровадження кредитно-модульної системи // Український морфологічний альманах. – 2011. – Том 9, № 3. – С. 95-96.

В роботі дано обґрунтування методики проведення практичного заняття на кафедрах фундаментальних дисциплін в умовах кредитно-модульної системи вищих медичних навчальних закладів. Для поліпшення якості засвоєння матеріалу студентами запропоновано обов'язкове обговорювання теми практичного заняття у вигляді дискусії, мікролекції на початку заняття. Ми пропонуємо розподіл за часом практичного заняття: організаційні питання – до 5 % часу, обговорення теоретичних питань теми практичного заняття (дискусія, можливо мікролекція) – до 15%, інструктаж з практичної частини заняття – до 15%, самостійна робота студентів – до 35%, перевірка засвоєння теми та оцінювання до 30%.

Ключові слова: практичне заняття, базові дисципліни, розподіл часу.

Довгаль Г.В., Машталір М.А., Крамар С.Б. Особенности проведения практических занятий по фундаментальным дисциплинам в высших медицинских учебных заведениях в условиях кредитно-модульной системы // Украинский морфологический альманах. – 2011. – Том 9, № 3. – С. 95-96.

В работе дано обоснование методики проведения практического занятия на кафедрах фундаментальных дисциплин в условиях кредитно-модульной системы высших медицинских учебных учреждений. Для улучшения качества усвоения материала студентами предложено обязательное обсуждение темы практического занятия в виде дискуссии, микролекции в начале занятия. Мы предлагаем следующее распределение по времени практического занятия: организационные вопросы – 5%, обсуждение теоретических вопросов темы практического занятия (дискуссия, возможно, микролекция) – до 15%, инструктаж по практической части занятия – до 15%, самостоятельная работа студентов – до 35%, проверка усвоения темы и оценивание – до 30%.

Ключевые слова: практическое занятие, фундаментальные дисциплины, распределение времени.

Dovgal G.V., Mashtalir M.A., Kramar S.B. Organization of practice classes on basic disciplines in high medical school in credit-module system // Украинский морфологический альманах. – 2011. – Том 9, № 3. – С. 95-96.

The methodology of the practice classes at the basic sciences departments within credit-module system of high medical school was described in the current study. We suggest the discussion of current practical training, possibly, like a lecture or debates, at the beginning of training is useful to improve the quality of student learning. We propose the following timing of practical classes: organizational issues – 5%, the discussion of theoretical issues of the practice session (debates or short lecture) to 15%, teacher's explanation of the practical part – up to 15%, independent students work – up to 35%, checking and putting mark – up to 30%.

Key words: practice classes, basic sciences, timing.

Вступ. Організація навчального процесу на кафедрах медичних ВУЗів, що викладають базові дисципліни пережила суттєві зміни при переході в умови кредитно-модульної системи. Загалом, це пов'язано з необхідністю стандартизації оцінювання знань та вмінь студентів. Проблема проведення занять в єдиному форматі також є першочерговою. В нашій роботі ми даємо обґрунтування методики проведення практичних занять на кафедрах фундаментальних дисциплін, яку апробували на кафедрі анатомії людини.

Основна частина. Стара система опитування та оцінювання знань протягом практичного заняття, як правило, була в вигляді дискусії з декількома або одним студентом, усного опитування одного або групи студентів. Основною перевагою такої форми взаємодії між викладачем та студентом була можливість з'ясувати нові моменти теми. Викладач шляхом правильної постановки питань розставляв необхідні акценти, формував цілісне уявлення студентів про поточну тему або розділ. Сучасні вимоги щодо стандартного оцінювання знань та розширення часу для самостійної роботи студентів протягом практичного заняття зменшують час, необхідний для справжнього контакту учня та вчителя, до мінімуму. Вплив особистості викладача також суттєво зменшується. Було б не бажано, щоб професійні навички педагогів, їх майстерність щодо вмільої дискусії зі студентом, що

дозволяють виявити найбільш проблемні моменти в якості засвоєння матеріалу, можливо навіть «гуманізація» викладання, ставали все менш потрібні. Для поєднання кращих традицій вищої школи радянського періоду та новітніх технологій навчання ми пропонуємо та почали впроваджувати таку методику проведення практичних занять, де частина заняття присвячена живому спілкуванню викладача зі студентами – обговоренню важливих питань з теми заняття, що можуть торкатися узагальнення теоретичних основ, розбору клінічних ситуацій, відповіді на питання студентів. Усе це відбувається при умові попередньої самостійної підготовки студентів до практичного заняття по підручникам, атласам, Інтернет джерелам, тобто будь-якої запропонованої літератури. Такий компонент практичного заняття допомагає узагальнити уявлення студента по конкретній темі, систематизувати матеріал, заповнити «білі плями», авжеж викладач знає, які проблемні та важкі для сприйняття моменти існують в кожному розділі програми та може сконцентрувати увагу на найбільш важливих питаннях. Більш традиційними є інші складові практичного заняття – це інструктаж з практичної частини заняття, яка виконується швидко та ефективно завдяки попередній підготовці студентів до заняття та обговоренню усіх теоретичних питань з викладачем. Подальшим етапом є самостійна робота студентів, що включає виконання лабораторної

роботи, або вивчення препаратів та інших наочних матеріалів. Обов'язковий компонент заняття – перевірка засвоєння теми, при цьому письмове тестування не є найбільш важливою частиною оцінювання, а може бути лише одним з складових, як лише показник засвоєння певного рівня питань з теми. Ми пропонуємо наступний розподіл практичного заняття за часом: організаційні моменти практичного заняття – до 5 % часу, обговорення теоретичних питань теми практичного заняття (дискусія, можливо мікролекція) – до 15%, інструктаж з практичної частини заняття – до 15%, самостійна робота студентів на практичному занятті – до 35%, перевірка засвоєння теми та оцінювання – до 30%.

Для заняття, що триває протягом 80 (120) хвилин, можливим є наступний розподіл часу:

1. Організаційний момент – 3 хвилини.
2. Обговорення теоретичних питань теми практичного заняття – 10 (20) хвилин.
3. Інструктаж з практичної частини заняття – 10 хвилин.
4. Самостійна робота студентів на практичному занятті – 30 (40) хвилин.
5. Перевірка засвоєння теми – 25 (45) хвилин.
6. Домашнє завдання – 2 хвилини.

Запропонована методика використовується на кафедрі анатомії людини Дніпропетровської державної медичної академії протягом останніх 2 років. Вся робота кафедри спрямована на забезпечення студентів усіма необхідними матеріалами для підготовки: оприлюднені на початку навчального року робочі плани лекцій, практичних аудиторних та позааудиторних занять, підготовлені методичні посібники по кожному модулю, організовано чергування викладачів-консультантів в позаучбовий час та видача анатомічних препаратів у вечірні часи.

Висновок: На наш погляд, запропонована структура організації заняття є прогресивною, тому що стимулює ініціативу студентів (вони мають можливість вибору джерел інформації), дисциплінує та організує час (студенти мають вчасно підготуватися до нової теми), дозволяє ефективніше засвоювати знання (студент підготувався сам, обговорив з викладачем, проробив на самостійній частині заняття на препаратах та під наглядом викладача) та деяким чином полегшує завдання викладача (працювати із студентами, які підготовлені по темі заняття легше та ефективніше).

Надійшла 08.09.2011 р.
Рецензент: доц. В.М.Волошин

УДК 616.36-002+616.33-005.1

© Дрель В. Ф., Виноградов А. А., 2011

МОРФОФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ В ПЕЧЕНИ ПРИ ФИЗИЧЕСКОЙ НАГРУЗКЕ НА ФОНЕ ТОКСИЧЕСКОГО ГЕПАТИТА

Дрель В. Ф., Виноградов А. А.

ГЗ «Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко»

Дрель В. Ф., Виноградов А. А. Морфофункциональные изменения в печени при физической нагрузке на фоне токсического гепатита // Украинский морфологический альманах. – 2011. – Том 9, № 3. – С. 96-99.

У крыс моделировали физическую нагрузку на фоне экспериментального гепатита. Установлено, что физическая нагрузка негативно влияет на гистоструктуру печени: границы долек размыты, усилено венозное полнокровье, формируется деструкция печеночной паренхимы с исчезновением печеночных балок, появлением атипичных клеток и участков некроза. В паренхиме печени могут появляться очаги полиморфноклеточной инфильтрации, что указывает на наличие пролиферативных процессов.

Ключевые слова: экспериментальный гепатит, физическая нагрузка.

Дрель В. Ф., Виноградов О. А. Морфофункциональні зміни в печінці при фізичному навантаженні на фоні токсичного гепатиту // Український морфологічний альманах. – 2011. – Том 9, № 3. – С. 96-99.

У щурів моделювали фізичне навантаження на тлі експериментального гепатиту. Встановлено, що фізичне навантаження негативно впливає на гистоструктуру печінки: руйнуються межі між часточками, посилюється венозне повнокров'я, формується деструкція печінкової паренхіми з руйнуванням печінкових балок, появою атипичних кліток і осередкового некрозу. У паренхимі печінки можуть формуватися осередки поліморфно-клітинної інфільтрації, що вказує на наявність проліферативних процесів.

Ключові слова: експериментальний гепатит, фізичне навантаження.

Drel V. F., Vinogradov O. A. Morphologic et functional of change in liver at physical loading on background of toxic hepatitis // Украинский морфологический альманах. – 2011. – Том 9, № 3. – С. 96-99.

The physical loading was modeled in rats on a background of experimental hepatitis. It was established that the physical loading rendered negative influence on a histology of the liver: limits between lobules were absent, a venous hyperemia increased, destruction of hepatic parenchyma is formed with destruction of hepatic beams, appearance of atypical cells and areas of necrosis. The cells of polymorphic cellular infiltration are formed in the parenchyma of liver, that specified in the presence of proliferations processes.

Key words: experimental hepatitis, physical loading.

В последнее время заболевания печени связывают с все возрастающим количеством чужеродных химических соединений (ксенобиотиков), которые могут поступать в организм с водой, пищей и воздухом [1]. Число ксенобиотиков, которые могут поступать в организм человека, составляет более 6 млн и оно постоянно увеличивается [2, 3]. Поэтому токсические поражения печени являются одной из актуальных медико-биологических проблем [4-6]. Через систему воротной

вены в печень поступает огромное количество токсинов и поражающих агентов, что оказывает влияние на микроструктуру и функцию этого органа [7].

Другой не менее важной проблемой является внезапное появление болей в правом подреберье у спортсменов при физических нагрузках во время соревнований или тренировочных занятий. В медицине такое появление болей диагностируется как печеночный болевой синдром (ПБС) [8, 9].